

ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਧੁਨਿਕ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਬਾ ਜੀ ਦੇ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਧਵੀਆਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ।

ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1911 ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੁਹਾਰੂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਤਾ ਧਨਵੰਤੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀ ਸਨ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਦਾ ਆਗਰੇ ਵਿਖੇ ਅਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਹੋਇਆ। ਉਥੇ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਸਾਧਵੀ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਉਹ ਜਮਾਨਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਰਸ ਯੋਗ ਸੀ। ਬਾਲ ਵਿਆਹ, ਪਰਦਾ, ਜਾਤ ਪਾਤ, ਛੂਆਛੂਤ, ਸ਼ਰਾਬ, ਮਾਸ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਫੌਲ-ਬਾਲਾ ਸੀ। ਅਜੇਹੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ, ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਸਭਾ, ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਆਦਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜੇਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਜੈਨ ਸਮਾਜ ਖੁਦ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿਚ ਡੁੱਬਾ ਸੀ। ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸ਼ਵੇਤਾਂਬਰ ਸਥਾਨਕ ਵਾਸੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰਮ ਚਰਚਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਚਰਚਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਭਲੀ ਭਾਂਤੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ 2500 ਸਾਲ ਦੇ ਜੈਨ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖੁਲੀ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਧਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਾਧਵੀ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਤੇ। ਆਪ ਸੰ: 1924 ਵਿਚ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ। ਫੇਰ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪਧਾਰੇ।

ਆਪ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੈਨ ਇਸਤਰੀ ਲੇਖਿਕਾ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਆਪ ਦੇ ਲਿਖੇ ਕਾਫ਼ੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ 25 ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 15 ਕਵਿਤਾ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਹਿਲ ਤੋਂ ਝੌਂਪੜੀ ਤਕ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸੰ: 1951 ਚੇਤਰ 11 ਨੂੰ ਜਾਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ । ਆਪ ਦੀਆਂ ਮੁਖ ਚਾਰ ਚੋਲੀਆਂ ਸਨ । ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਤੀ ਜੀ (ਸੰ: 1936) ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਮੋ ਜੀ (ਸੰ: 1938) ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇਵੀ (ਸੰ: 1943) ਸ਼੍ਰੀ ਟਾਜਮਤੀ (1949) ।

ਸ਼੍ਰੀ ਆਸਾ ਦੇਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆਪ ਕੋਲ ਸੰ: 1936 ਮਘਰ ਸ਼ੁਕਲਾ 2 ਨੂੰ ਸਾਧਵੀ ਬਣੀ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਹਾਲੀ ਆਪ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਚੋਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਆਸਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਸਾਧਵੀ ਬਣੀ । ਆਪ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨੰਦ ਕੋਰ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਥੁਰਾ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ 'ਪੁਰ' ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲਾ ਰੋਹਤਕ ਦੀ ਨਿਵਾਸੀ ਸੀ । ਜੈਨ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਮਲ ਆਪ ਦੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸਨ । ਆਪ ਨੇ ਸੰ: 1960 ਨੂੰ ਕਾਧਲਾ ਵਿਖੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾਲ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਲਈ । ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਸਾਰਾ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਹੈ । ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸੰ: 2003 ਕੱਤਕ ਸ਼ੁਕਲਾ 7 ਨੂੰ ਬੁਢਲਾਡੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ । ਆਪ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁਖ ਚੋਲੀਆਂ ਸਨ । (1) ਸਤਿਆ ਵਤੀ ਜੀ (2) ਮਹਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ (3) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜ ਮਤੀ ਜੀ (4) ਸ਼੍ਰੀ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਹਾਨ ਸਾਧਵੀ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1981 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਰਾਜਪੁਰਾ (ਜ਼ਿਲਾ ਸੋਨੀਪਤ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ । ਸੰ: 1996 ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਥੁਰਾ ਦੇਵੀ ਕੋਲੋਂ ਜੈਨ ਦੀਖਿਆ ਸੁਨਾਮ ਵਿਖੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ । ਆਪ ਜੈਨ ਅਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਧਵੀ ਹਨ । ਆਪ ਦੇ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ 13 ਸਾਧਵੀਆਂ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਵਿ. ਸੰ: 1933 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਮਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਸੁਕੁਮਰ ਦੇ ਘਰ ਆਗਰੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ । ਆਪ ਨੇ ਸੰ: 1948 ਫਗੁਣ ਸ਼ੁਕਲਾ 3 ਨੂੰ ਕਰਨਾਲ ਵਿਖੇ ਸਾਧਵੀ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ।

ਆਪ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਧਵੀ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰਮ ਚਰਚਾਵਾਂ ਕਰ ਕੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਰਾਜਮਤੀ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਸੰ: 1956 ਵਿਚ ਆਏ। ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸੰ: 2009 ਸਾਵਨ ਸੁਕਲਾ 15 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੀਆਂ 3 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੋਲੀਆਂ ਸਨ। (1) ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਕੀ ਜੀ (2) ਸ੍ਰੀ ਧਨ ਦੇਵੀ ਜੀ (3) ਸ੍ਰੀ ਮਥੁਰਾ ਜੀ।

ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1921 ਨੂੰ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੈਨ ਘਰਾਨਾ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਸਮਾਨੇ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਪਤ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪ ਛੋਟੀ ਹੀ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਦੇ ਇਕ ਪੁੱਤਰੀ ਵੀ ਹੋਈ। ਨੌਕਰ ਨੇ ਲਾਲਚ ਵਜ਼ ਆਪ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਪੁੱਤਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਗਵਾਨ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਅਸਾਰ ਜਾਪਣ ਲਗੇ। ਇਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਪਧਾਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਕੇ ਸੰ: 1943 ਜੇਨ ਸੁਕਲਾ 10 ਨੂੰ ਆਪ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ।

ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸੰ: 1962 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ 19 ਸਾਲ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦੀਆਂ 4 ਚੋਲੀਆਂ ਸਨ (1) ਸ੍ਰੀ ਮਥੁਰਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ (2) ਪੂਰਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ (3) ਦਰੋਪਦਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ (4) ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ।

ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰੋਪਦਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੋਲੀ ਸਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਅੰਬਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜੈਨ ਉਪਾਸਕ ਲਾਲਾ ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜਮਨਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਸੰ: 1934 ਮਾਘ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ 7 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ 11 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੋਈ।

ਇਕ ਵਾਰ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਨੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮੁਢਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਸੰ: 1953 ਫਗੁਣ ਸੁਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਵਿਚ ਘਰ ਬਾਰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ। ਸਾਧਵੀ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਲੰਬੀ ਤਪੱਸਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਅਧਿਐਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰਰਣਾ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਛਡਿਆ। ਕਸਾਈਆਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਧੰਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਪਸ਼ੂ ਬਲੀ ਅਤੇ ਮਾਸਾਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਘਟਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਰੋਪਦਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਖੇ ਸੰ: 1990 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੀਆਂ 4 ਪ੍ਰਮੁਖ ਚੇਲੀਆਂ ਸਨ। (1) ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਮਾ ਜੀ (2) ਸ਼੍ਰੀ ਧਨ ਦੇਵੀ ਜੀ (3) ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸਾ ਜੀ (4) ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1937 ਕੱਤਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦਸ਼ਮੀ ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਲੂ ਮਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੰਦਾ ਦੇਵੀ ਜੀ ਸਨ। ਜੈਨ ਸੰਸਕਾਰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਆਪ ਵਿਚ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿਚ 6 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਪ ਨੇ 8ਵੀਂ ਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਸੰ: 1946 ਵਿਚ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ। ਆਪ ਦੇ ਸਸੁਰਾਲ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਸਨ। 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਪਤੀ ਜਗਨਨਾਥ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਆਪ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਰਹਿ ਕੇ ਧਰਮ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਲੱਗੇ।

20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੇਲੀ ਦਰੋਪਦਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵੀ ਸਨ।

ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ, ਲਾਲਚ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪ ਨੇ ਸੰ: 1970 ਪੋਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ 5 ਨੂੰ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰੋਪਦਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਸਾਧਵੀ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਾਧਵੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਏਕਤਾ, ਸ਼ਾਕਾਹਾਰ ਅਤੇ ਜੈਨ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਕੀਤੇ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ

ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਨ ਸਮਾਜ ਤੇ ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ।

29 ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ।
ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਸਾਰਾ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਹੈ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਮਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਹਾਨ ਸਾਧਵੀ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1921 ਨੂੰ ਅਲਵਰ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ । 9 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ । ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ । ਆਪ ਮਹਾਨ ਤਪੱਸਵਿਨੀ ਹਨ । ਆਪ ਨੇ ਅਪਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲੱਖਾਂ ਭੁੱਲੇ ਭਟਕੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ । ਆਪ ਕੋਲ 16 ਸਾਧਵੀਆਂ ਰਹਿ ਕੇ ਆਤਮ ਕਲਿਆਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪਨੇ ਅਪਣੀ ਸਪੁਤ੍ਰੀ ਸਮੇਤ ਸਾਧਵੀ ਸਤਿਆ ਵਤੀ ਕੋਲੋਂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ । ਆਪ ਦੀ ਯੋਗ ਮਹਾਨ ਸਪੁਤਰੀ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਫੀ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੈ । ਆਪ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਜਾਨਕਾਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹਨ । ਆਪ ਨੇ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਸਾਰਾ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ । ਆਪ ਅਜ ਕਲ ਬੁਢਾਪੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ । ਬੜੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ । ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ । ਆਪ ਨੇ ਅਪਣਾ ਗਿਆਨ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਹੈ । ਆਪ ਚੰਗੀ ਲੇਖਿਕਾ, ਵਕਤਾ ਅਤੇ ਕਵੀ ਹਨ ।

ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1930 ਨੂੰ ਚੌਧਰੀ ਮਾਤੂ ਰਾਮ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਭੂਲਾ ਦੇਵੀ ਜੈਨ ਹਿਸਾਰ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਾਂ ਸਦਕਾ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ ਲਗਨ ਲਗ ਪਈ। ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਠੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਰਿਆਣਾ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ। ਆਪ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਕਈ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਜਨ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਫਾਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਮਹਾਸਤੀ ਧਨ ਦੇਵੀ ਜੈਨ ਫਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਪ ਦੀ ਚੋਲੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਵੀ ਓਮ ਪ੍ਰਭਾ ਜੀ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਨਕਾਰ ਹਨ।

ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸੀ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਦੇਹਰ ਮੌਣੀ ਜ਼ਿਲਾ ਕਰਨਾਲ ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1936 ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਮਾਈਪਨ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਾਂ ਸਦਕਾ ਆਪ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਦਾ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ।

ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨੇਸ਼ਵਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਦੇ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਹਾਨ ਤਪਸਵਿਨੀ ਸਾਧਵੀ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਦਹਿਮੀ (ਜ਼ਿਲਾ ਗੁੜਗਾਓਂ) ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1920 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਸੰ: 1934 ਨੂੰ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਜਾਨਕਾਰ ਹਨ। ਬੜੇ ਭੋਲੇ ਅਤੇ ਵਿਰਕਤ ਆਤਮਾ ਜੀਵ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲਭ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਿਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਮਹਾਨ ਸਾਧਵੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਦੀ ਚੋਲੀ ਹਨ। ਆਪ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਐਮ. ਏ. ਹਨ। ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨਕਾਰ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਜਾਲਮ ਖੇੜੀ (ਹਿਸਾਰ) ਵਿਖੇ ਸੰ: 1951 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ 16 ਫਰਵਰੀ 1963 ਨੂੰ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ। ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ।

ਜਿਨ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਕਾ ਸਾਧਵੀ-ਰਤਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜੀਵ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਵਿਚਾਰ, ਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੌੜ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸਾਧਵੀ ਦਾ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮਚਰਿਤ ਵੀ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਫੇਰ ਵੀ ਅਪਣੀ ਗੁਰੁਣੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਜੈਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਘਰਾਨਾ ਲਾਲਾ ਖਜ਼ਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਜੈਨ ਦੀ ਕੁਖੋਂ 26 ਜਨਵਰੀ 1929 ਨੂੰ ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਅਸਾਰ ਜਾਪਣ ਲੱਗੇ। ਆਪ ਨੇ ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਫੇਰ ਵੈਰਾਗ ਜਾਗ ਪਿਆ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਠੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਬਨਣ ਦਾ ਨਿਰਨਾ ਕੀਤਾ। ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਡਰ ਆਪ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਨਾ ਹਿਲਾ ਸਕੇ। ਆਪ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਲੱਜਾਵਤੀ ਸੀ। ਸੱਚਮੁਚ ਆਪ ਜੈਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਲਾਜ ਹਨ। ਫੇਰ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜ ਮਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

27 ਅਕਤੂਬਰ ਸੰਨ 1947 ਨੂੰ ਜਾਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਆਪ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ। ਆਪ ਨੇ ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਗਿਆਨ, ਧਿਆਨ, ਤਪੱਸਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇਕ ਸਾਰ ਅਰਾਧਨਾ ਕੀਤੀ। ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਨੀਰਾਜ ਅਤੇ ਸਾਧਵੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ

ਅਧਿਐਨ ਹੁਣ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਸੇਹਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਤਪੱਸਿਆ, ਜਾਪ, ਧਿਆਨ ਹਰ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਬ, ਯਤੀਮ ਦੁਖਿਆਰੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਪ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਪਰ ਅਪਣੇ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਸਪਸ਼ਟ ਵਕਤਾ, ਮਹਾਨ ਖੋਜੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹਨ। ਪੂਜ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਰੇ ਸਾਮਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਮਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ, ਸਾਹਿਤ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਮਗਰੀ ਰਾਹੀਂ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਜਾਤਪਾਤ, ਦਹੇਜ ਪ੍ਰਥਾ, ਛੁਆਛੂਤ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਖਾਲੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗ੍ਰੰਥ ਨਿਰਵਾਨ ਪਥਿਕ ਆਪ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਖੋਜ ਦਾ ਪਰਿਚਾਇਕ ਹੈ।

25ਵੀਂ ਮਹਾਵੀਰ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਪ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਮਾਨ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅਤੇ ਦੇਖ ਰੇਖ ਵਿਚ 25ਵੀਂ ਮਹਾਵੀਰ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸੰਯੋਜਿਕਾ ਸਮਿਤੀ ਪੰਜਾਬ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ 16 ਗ੍ਰੰਥ ਛਾਪ ਚੁਕੀ ਹੈ। 4 ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਆਪ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂਤਵਾਦ ਸਿੱਧਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹਲ ਲਭਿਆ ਹੈ। ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਵਤੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਰਾਹੀਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਵਤੀ ਜੈਨ ਐਵਾਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੋ ਜੈਨ ਧਰਮ, ਅਹਿੰਸਾ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ ਜਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ-ਭੰਡਾਰ ਜੈਨ ਚੇਅਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜਿਸ ਲਈ ਸੈਨੇਟ ਨੇ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। 15 ਫਰਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਜੈਨ ਚੇਅਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਲੋਂ ਆਪ ਨੂੰ ਜਿਨ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਕਾ ਦੀ ਪਦਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਅਭਿਨੰਦਨ ਪੱਤਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਆਪ ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੈਨ ਭਾਸ਼ਨ ਮਾਲਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਨ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਤੇ। ਆਪ ਖੁਦ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪ ਨੇ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਤਿਆਰ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਲਮ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਲੇਖਕ ਆਪ ਦੀ ਕਿਰਪਾ

ਸਦਕਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਉੱਤਰਾਧਿਐਨ ਸੂਤਰ, ਸ੍ਰੀ ਉਪਾਸਕ ਦਸਾਂਗ ਸੂਤਰ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਾਰਿਤਰ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਛਪੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਜੈਨ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ 2500 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜੈਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜੈਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਸਾਰਾ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹੈ।

ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ

ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਦੇ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਹੋਣਹਾਰ, ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਪਣੀ ਗੁਰੂਣੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਕਲਿਆਣ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਜੀ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਖੈਰਾਇਤੀ ਰਾਮ ਮਾਤਾ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਸਪੁਤਰੀ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1931 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਜਾਲੰਧਰ ਵਿਖੇ 1950 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਅਪ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਪਾਸ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਪੱਟੀ ਨਿਵਾਸੀ ਲਾਲਾ ਤਿਰਲੋਕ ਚੰਦ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਦੀ ਸਪੁਤਰੀ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 1943 ਅਤੇ ਦੀਖਿਆ 1965 ਨੂੰ ਕੈਥਲ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਆਪ ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਕਾਂਤਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਵਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਐਫ. ਏ. ਪਾਸ ਹਨ। ਸੰਨ 1967 ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਖੇ ਸਾਧਵੀ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ।

ਸਾਧਵੀ ਕਮਲੇਸ਼ ਜੀ ਲਾਲਾ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸਪੁਤਰੀ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 16 ਨਵੰਬਰ 1946 ਨੂੰ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। 26 ਮਾਰਚ 1970 ਨੂੰ ਆਪ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਖੇ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ। ਆਪ ਵੀ ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਅਮਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ 14 ਫਰਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। 28 ਜਨਵਰੀ 1974 ਨੂੰ

ਆਪ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾ ਜੀ ਅੰਬਾਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਲਾਲਾ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ 6 ਅਕਤੂਬਰ 1954 ਨੂੰ ਹੋਇਆ । ਆਪ ਨੇ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ 28 ਜਨਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਸਾਧਵੀ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ।

ਸਾਧਵੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਜੀ ਬਲਾਚੌਰ ਨਿਵਾਸੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਰਸਵਤੀ ਦੀ ਯੋਗ ਸਪੁਤਰੀ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 27 ਨਵੰਬਰ 1950 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ।

ਸਾਧਵੀ ਕਿਰਣ ਜੀ ਅੰਬਾਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਲਾਲਾ ਅਮਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰਾਜ-ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਸਪੁਤਰੀ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 10 ਦਿਸੰਬਰ 1960 ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੀਖਿਆ 31 ਮਈ 1979 ਨੂੰ ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼ਰੇਸ਼ਠਾ ਜੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਪੱਖੋਂ ਸਾਧਵੀ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾ ਦੀ ਸੱਕੀ ਭੈਣ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 11 ਸਤੰਬਰ 1961 ਅਤੇ ਦੀਖਿਆ 11 ਫਰਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ।

ਸਾਧਵੀ ਵੀਣਾ ਜੀ ਹਨੁਮਾਨ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਲਾਲਾ ਵਿਦਿਆ ਰਤਨ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਲਾ ਦੀ ਸਪੁਤਰੀ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 28 ਜਨਵਰੀ 1965 ਅਤੇ ਦੀਖਿਆ ਹਨੁਮਾਨਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 22 ਅਪਰੈਲ 1984 ਨੂੰ ਹੋਈ ।

ਸਾਧਵੀ ਸਮਤਾ ਜੀ ਵੀ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾ ਜੀ ਤੇ ਸ਼ਰੇਸ਼ਠਾ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਸੱਕੀ ਭੈਣ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 3 ਅਪਰੈਲ 1966 ਨੂੰ ਹੋਇਆ । ਆਪ ਦੀ ਦੀਖਿਆ 30 ਅਪਰੈਲ 1986 ਨੂੰ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਈ । ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿਚ 206 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਧੂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

(ਜੰਮੂ ਵਾਲੇ)

ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ ਜੰਮੂ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਜੈਨ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਾਧਵੀ ਹਨ । ਆਪ ਦੀ ਦੀਖਿਆ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ।

ਆਪ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ । ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਪ ਮਹਾਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਸਾਰਾ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਹੈ । ਆਪ ਦਾ ਸ਼ਿਸ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਭੈ ਕੁਮਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਭੈ ਕੁਮਾਰੀ ਜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸਾਧਵੀ ਹਨ। ਆਪਨੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਠੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸਾਧਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1993 ਸਾਵਨ ਸ਼ੁਕਲਾ 7 ਅਤੇ ਦੀਖਿਆ ਸੰ: 2003 ਚੇਤਰ ਸ਼ੁਕਲਾ 13 ਹੈ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲਾਲਾ ਮੁੰਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਗਵੰਤੀ ਜੀ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਭੈਣ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਿਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਨਾਲ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹੁਕਮੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹੁਕਮੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇਵਲੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੇਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਨਿਸੌਲੀ (ਜ਼ਿਲਾ ਮੋਰਠ) ਦੇ ਲਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਧਵੀ ਪਾਠ ਕ੍ਰਿਵਰ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਸੰ: 1983 ਮਾਘ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪ ਨੇ ਦਮੌਲੀ ਵਿਖੇ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਆਪ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਧਿਐਨ ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਦੇਵੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲੋਂ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਅਨੇਕਾਂ ਢਾਲ ਚਪਾਈ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਢਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ (1) ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਢਾਲ (2) ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰੀਆ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਢਾਲ (3) ਅਮਰ ਜੇਨ ਵੀਰ ਦੀ ਢਾਲ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਢਾਲਾਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹਨ।

ਮਹਾਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਮਲਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸਮਾਨਾ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਲਭੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਮਾਨਵਤੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵੈਸਾਖ ਸ਼ੁਕਲਾ 3 ਸੰ: 2019 ਨੂੰ ਆਪ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ। ਆਪ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ, ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਨਕਾਰ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

(ਸਾਬਨ ਵਾਲੇ)

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਲੱਧਾ ਮਲ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਰਸਵੀ ਦੇ ਘਰ ਸੰ: 1988 ਮਾਘ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ 7 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੀ ਦੀਖਿਆ ਵੀ ਸੰਨ 1947 ਨੂੰ ਜਿਨਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਈ। ਆਪ ਦੀ ਉਮਰ ਵੀ ਜਿਨਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਦਿੱਲੀ ਹੈ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕੋਸ਼ਲਿਆ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਖੈਰਾਇਤੀ ਰਾਮ ਤੇ ਮਾਤਾ ਤਾਰਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਸੰ: 1985 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਸੰ: 2000 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਖੇ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਜੈਨ ਅਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਸਰਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1983 ਨੂੰ ਪੁਰਪਾਚੀ (ਸੋਨੀਪਤ) ਵਿਖੇ ਪਿਤਾ ਕੋਵਲ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਛੋਟੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਧਵੀ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਸੰ: 1995 ਨੂੰ ਸਾਵਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਾਧਵੀ ਮੋਹਨ ਦੇਵੀ ਤੋਂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਮਲਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪਦਾ ਜਨਮ ਅਬੋਹਰ ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1942 ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਵਿਦਿਆ ਵਤੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਘਰੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਆਪ ਦੀ ਦੀਖਿਆ ਅਬੋਹਰ ਵਿਖੇ 2 ਮਈ 1971 ਨੂੰ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲ ਹੋਈ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਨੀਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਮਹਾਨ ਆਤਮਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਮਿਤਰਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਯੋਗ ਚੇਲੀ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਤੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। 1975 ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਠੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਐਮ. ਏ. ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮਾਤ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਆਪ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੀ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ ਇਕੋ ਇਕ ਸਾਧਵੀ ਹਨ। ਅਜ ਕਲ ਆਪ ਪੀ.-ਐਚ. ਡੀ. ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਵਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਵਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ ਦੇ ਇਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਛੱਟ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਵਿਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

(ਤਾਰਾ ਨਗਤ)

ਆਪ ਮਹਾਨ ਸਾਧਵੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਧਵੀ ਹਨ। ਚੰਗੀ ਸੂਖਮ ਲਿਪਿਕਾਰ, ਕਵਿ, ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਨਕਾਰ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਘੁੰਮ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਅਪਣੇ ਗੁਰੂ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਅਣੂਵਰਤ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼

ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਤੇਰਾਪੰਥੀ ਸਾਧਵੀਆਂ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਕੋਲੋਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਗਿਆਨ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ 25ਵੀਂ ਮਹਾਵੀਰ ਨਿਰਵਾਨ ਸਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਮਾਨ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਤਾਰਾ ਨਗਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹੈ। ਆਪ ਅਜ ਕਲ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਕਰੌੜਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਛੱਡ ਕੇ ਤਿਆਗ ਦਾ ਮਾਰਗ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਤਪੱਸਵੀ ਹਨ।

ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਘੋਰ ਤਪਸਵਿਨੀ ਸ਼ਰਧੇਯ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘਮਿੱਤਰਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੈਨ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਧਵੀ ਸੰਘ ਮਿੱਤਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ। ਆਪ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰ, ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਬੜੇ ਕੌਮਲ ਸਭਾਓ ਦੀ ਸਾਧਵੀ ਹਨ। ਤੇਰਾਪੰਥੀ ਜੈਨ ਸੰਘ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਅਨੇਕ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਜੈਨ ਪਤ੍ਰਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਲੇਖ ਛਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਚਿਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਨੂੰ ਮਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਕ ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੰਥ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਅਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਯੋਗ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ “ਜੈਨ ਧਰਮ ਕੇ ਜਯੋਤੀਧਰ ਅਚਾਰੀਆ”।

ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕਮਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕਮਲ ਸ਼੍ਰੀਜੀ ਦਾ ਅਪਣਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਚੋਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਣੂਵਰਤ, ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹਨ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਆਪ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਦੀ ਵਿਦਵੱਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਚੋਮਾਸ਼ੇ ਵਿਖੇ ਦੋਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਵੀ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਤੱਤਵ ਗਿਆਨ

ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਬਲ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ ਦਾ ਗਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਰੀਲੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਗਰੂ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਭਰਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ।

ਸਾਧਵੀ ਦੇਵ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਕ ਸਾਧਵੀਆਂ ਸੰ: 1951 ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਵਿਜੈ ਨੰਦਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਈਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਚਾਰੀਆ ਜੀ ਜੀਰੇ ਵਿਖੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਾਵਿਕਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੀਵਾ ਬਾਈ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਬਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੂੰ ਦੀਖਿਆ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸਹੁਰੇ ਤੇ ਪੇਕੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਕਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਆਪ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਮਿਲ ਗਈ। ਸਾਧਵੀ ਬਣ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਦਿੱਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਖੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ 3 ਗੁਜਰਾਤੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਆਪ ਨੇ ਸਾਰੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਜੈਨ ਤੀਰਥਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਸੰ: 1997 ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਵਿਖੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਪਦਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਆਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾਨੰਦ ਜੈਨ ਗੁਰੂਕੁਲ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਕਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਆਪ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਘ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।

ਸੰ: 2004 ਅਸੂ ਸੁਦੀ 6 ਨੂੰ ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਪ ਮਹਾਨ ਤਪੱਸਵਿਨੀ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਿਕਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰ ਸਨ।

ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਸ਼੍ਰੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1950 ਨੂੰ ਰਾਣਪਰਦਾ (ਜੋਰਾਸ਼ਟਰ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਿਵਕੁੰਵਰ ਵੈਨ ਰਖਿਆ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਦੀ